

MD-107

March-2024

B.Ed., Sem.-IV

B-101 : Gujarati
(ગુજરાતી પદ્ધતિ અને વિષયવસ્તુ)

Time : 2½ Hours]

[Max. Marks : 70

1. નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક જૂથના પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

14

- (A) માતૃભાષામાં શિક્ષકની લાયકાત તથા ઉત્તરદાયિત્વની ચર્ચા કરો.
(B) રાજેન્દ્ર શાહના જીવનનો પરિચય આપી, તેમની સાહિત્ય કૃતિઓ જણાવી, કોઈપણ એક કૃતિ વિશે ચર્ચા કરો.

અથવા

- (A) પન્નાલાલ પટેલના જીવનનો પરિચય આપી, મળેલા જીવનો સંક્ષિપ્ત પરિચય આપો.
(B) રઘુવીર ચૌધરીનું ગુજરાતી સાહિત્યમાં વિવિધ ક્ષેત્રે કરેલું પ્રદાન વિશે ચર્ચા કરો.

2. નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક જૂથના પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

14

- (A) માતૃભાષા શિક્ષકમાં આવશ્યક ગુણોની ચર્ચા કરો.
(B) માતૃભાષા દ્વારા મૂલ્ય શિક્ષણ કઈ રીતે આપી શકાય ? તમારા શબ્દોમાં લખો.

અથવા

- (A) માતૃભાષાના સામાન્ય હેતુઓ જણાવી, કોઈપણ એક હેતુના વિશિષ્ટ હેતુઓ જણાવો.
(B) માતૃભાષાના શિક્ષકની સજ્જતાની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.

3. નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક જૂથના પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

14

- (A) ભાષા પ્રયોગશાળા એટલે શું ? તેમાં કયા-કયા સાધનો અને સગવડો જરૂરી છે ?
(B) પાઠ્યપુસ્તકના આંતરિક અને બાહ્ય લક્ષણોની ચર્ચા કરો.

અથવા

- (A) ધોરણ-10ના ગુજરાતી વિષયના પાઠ્યપુસ્તકનું મૂલ્યાંકન કરો.
(B) ગુજરાત વિધાસભા અને ગુજરાતી સાહિત્ય સભા વિશે માહિતી આપો.

4. નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક જૂથના પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

14

- (A) પદ સમીક્ષા એટલે શું ? ભાષા શિક્ષકે પદ સમીક્ષા કરતી વખતે કઈ-કઈ બાબતોનું ધ્યાન રાખવું જોઈએ ?
- (B) નીચે આપેલા છંદના ઉદાહરણ આપી, બંધારણ સહ સમજાવો :
- (i) ચોપાઈ
- (ii) શાદૂલ વિકિરિત

અથવા

- (A) માતૃભાષાના શિક્ષણમાં સંદર્ભ સાહિત્ય તરીકે સમાયિકોનો એક શિક્ષક તરીકે તમે કેવી રીતે ઉપયોગ કરશો ?
- (B) અલંકાર શબ્દનો અર્થ જણાવી, નીચેના અલંકારો ઉદાહરણ સાથે સમજાવો :
- (i) ઉત્પ્રેક્ષા
- (ii) સજીવારોપણ

5. નીચેનામાંથી કોઈપણ 7 પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

14

- (1) મૂલ્ય શિક્ષણનો અર્થ જણાવો.
- (2) ઉમાશંકર જોશીની કઈ કૃતિને જ્ઞાનપીઠ એવોર્ડ પ્રાપ્ત થયો હતો ?
- (3) માતૃભાષાના શિક્ષકની વ્યવસાયિક લાયકાત જણાવો.
- (4) રઘુવીરને કઈ કૃતિ માટે જ્ઞાનપીઠ એવોર્ડ પ્રાપ્ત થયો હતો ?
- (5) જ્ઞાનાત્મક અને ભાવાત્મક હેતુના બે ઉદાહરણો જણાવો.
- (6) ઉમાશંકર જોશીની કોઈપણ બે કૃતિઓના નામ જણાવો.
- (7) ભાષા પ્રયોગશાળાના પ્રકારો જણાવો.
- (8) ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ કયા જિલ્લામાં આવેલ છે ?
- (9) માતૃભાષાના શિક્ષણમાં સમાચાર-પત્રોનું પ્રદાન જણાવો.
- (10) ગદ્ય સમીક્ષા એટલે શું ?
- (11) વર્ણાનુપ્રાસ અલંકારના બે ઉદાહરણો આપો.
- (12) પૃથ્વી છંદનું ઉદાહરણ સહ બંધારણ જણાવો.